

5. Οι Αντιφατικές Προσευχές του Ηλία

Αναγνώσματα: Α΄ Βασιλέων 18:36-40· 19:1-18

ΣΤΗΝ Παλαιά Διαθήκη δεσπόζει η θεότητα του Βάαλ, παρμένη από τους Χαναναίους ανάμεσα στους οποίους κατοικούσαν οι Ισραηλίτες από τον καιρό του Μωυσή. Ήδη από την εποχή του χρυσού μόσχου στην έρημο, ο ισραηλιτικός λαός είχε επηρεαστεί από τη χανανιτική λατρεία. Από τη Θρησκευολογία μαθαίνουμε ότι ο Βάαλ ήταν ο μεγαλύτερος θεός των Χαναναίων και των Φοινίκων, αλλά και αρκετών σημιτικών λαών της Εγγύς Ανατολής και της βόρειας Αφρικής, όπως των Βαβυλωνίων, των Μωαβιτών κ.α. Σύμφωνα με την μυθολογία των Χαναναίων, ο Βάαλ ήταν γιος του θεού Ελ. Ήταν προστάτης της γεωργίας, της γονιμότητας και των κατοικίδιων ζώων. Ο Βάαλ εικονιζόταν ένοπλος, με δόρυ στο χέρι και με ένα φωτοστέφανο γύρω από το κεφάλι του, σύμβολο πιθανώς του Ήλιου. Σύμβολο του Βάαλ ήταν ο ταύρος, και μάλιστα, ο «χρυσός ταύρος». Ο Βάαλ είναι ο ευεργέτης θεός, και ο ήρωας-πολεμιστής θεός. Ήταν ο κυρίαρχος του κεραυνού της αστραπής και της καταιγίδας και κρατούσε ένα βαρύ ρόπαλο φτιαγμένο από πέτρα. Του αποδίδονταν χαρακτηριστικά ουράνιας θεότητας (η βροντή ήταν η φωνή του, οι κεραυνοί τα βέλη του, και ήταν εκείνος που έστελνε τη βροχή στη γη).

Ο Βάαλ ήταν γνωστός με διάφορες προσωνομίες Βάαλ-Φεγώρ, Βάαλ-Βερίθ, Βέελ Ζεβούλ κλπ. (βλ. Αρ 25:3· 25:5· Δτ 4:3· Ψλ 105:28· Κρ 2:11· 8:33· 9:46· 10:6· Α΄ Βασ 7:4· 12:10· Β΄ Βασ 1:2-3, 6, 16). Κάποιοι ταύτισαν τον Βάαλ με τον Μολώχ, ενώ οι αρχαίοι Έλληνες τον ταύτισαν με τον Κρόνο και με τον Δία –στα ελληνικά κείμενα αναφέρεται ως Βήλος. Στην Αγία Γραφή αναφέρεται επίσης ως αρχηγός των κακών πνευμάτων και οι Φαρισαίοι κατηγορήσαν τον Χριστό ότι έκανε θαύματα στο όνομά του. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον εξελίσσεται το περιστατικό που διαβάσαμε, και από το οποίο θα πάρουμε το θέμα μας: «Οι Αντιφατικές Προσευχές του Ηλία».

Ο Ηλίας έδρασε στα χρόνια 871-852 π.Χ. στη Σαμάρεια, την πρωτεύουσα του Βορείου Βασιλείου, του Ισραήλ. Βασιλιάς εδώ είναι ο περιβόητος για την ασέβειά του Αχαάβ. Γυναίκα του και βασίλισσα ήταν η Ιεζάβελ, κόρη του Εθβάαλ, βασιλιά της Τύρου, αυτή που έφερε και εγκατέστησε στη Σαμάρεια τη λατρεία του θεού Βάαλ.

1. Η Προσευχή της Νίκης.

Καθώς διαβάζουμε ως εδώ την ιστορία, θαυμάζουμε το θάρρος και τη δύναμη που ο Θεός δίνει στον προφήτη του, απέναντι στον σατανά. Τα βάζει με όλους: με τον βασιλιά, με τους ιερείς του Βάαλ, με τον αναποφάσιστο λαό του Ισραήλ. Τους απέδειξε ότι δεν είναι ο Βάαλ θεός της γονιμότητας που έστελνε τη βροχή αλλά ο Κύριος. Ο Ιάκωβος μας λέει γι' αυτόν ότι ήταν άνθρωπος προσευχής, και μπορούσε να τα βάλει με τους πάντες. Προσευχήθηκε στον Θεό να μη βρέξει και δεν έβρεξε για τριάνμισι χρόνια (Ιακ 5:17. Βλ. και Α΄ Βασ 17:1). Ο προφήτης του Θεού, εναντίον του Βάαλ. Η προσευχή της Νίκης. Παράλληλα ο Ηλίας έβαλε τον εαυτό του σε μεγάλο μπελά, γιατί τώρα θα έπρεπε ν' αντιμετωπίσει τη σκληρή βασίλισσα Ιεζάβελ. Με την πράξη του αυτή εξευτέλισε τους προφήτες του Βάαλ (400 του Βάαλ και 450 της Ασάρτης), και παράλληλα με τη βασίλισσα, που τους προστάτευε. Επιπλέον, αν η φωτιά δεν ερχόταν θα έπρεπε να εξαφανιστεί από προσώπου γης.

Ο Ιάκωβος όμως συμπληρώνει την περιγραφή του και μας λέει ότι «Και προσευχήθηκε ξανά, κι ο ουρανός έδωσε βροχή, και βλάστησε η γη τον σπόρο που είχε μέσα της». Και τα λέει αυτά ο Ιάκωβος για να μας ενθαρρύνει ότι «η παράκληση του δικαίου έχει μεγάλη δύναμη». Πολύ καλά, λοιπόν, τα κατάφερε ο προφήτης του Θεού. Είχε τόσες εμπειρίες με τον Θεό, του είχε δώσει μια υπερφυσική δύναμη να μετακινείται γρήγορα από περιοχή σε περιοχή, να αντιμετωπίζει τους δυνατούς της χώρας του, να εξευτελίζει τους ειδωλολάτρες... Επομένως με τέτοιες εμπειρίες, φυσικό ήταν να έχει πάντοτε τόσο θάρρος και πίστη. Λίγο μετά, όμως, απ' αυτή την εμπνευσμένη και δυναμική προσευχή της πίστης και της νίκης, της προσευχής που συνοδεύτηκε από την τόσο θεαματική εκδήλωση της δύναμης του Θεού, βλέπουμε στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο μια άλλη, εντελώς διαφορετική προσευχή.

Τι μεσολάβησε;

2. Η Προσευχή της Θλίψης.

Ο βασιλιάς Αχαάβ έκανε το «λάθος» να πάει να πει στη γυναίκα του την Ιεζάβελ τι είχε συμβεί στο όρος Κάρμηλος! Μόλις έμαθε τα κατέκαστα εκείνη, που προφανώς έκανε και το κουμάντο στον Ισραήλ, τον απείλησε με

θάνατο (Α΄ Βασ 19:2). Μόλις άκουσε το μήνυμα ο Ηλίας, που τότε βρισκόταν στην Ιζρεέλ, πάγωσε το αίμα του. Κυριάρχησε μέσα του η ανθρώπινη φύση και το ένστικτο της αυτοσυντήρησης και το 'βαλε στα πόδια. Όπου φύγει, φύγει. Κατέβηκε στη Βέερ-Σεβά (προς τον νότο), άφησε εκεί τον υπηρέτη του, και συνέχισε μία μέρα ταξίδι στην έρημο. Φτάνει σε ένα κυπαρισσοειδές δέντρο, την άρκευθο, κάθισε στη σκιά της αποκαμωμένος και άρχισε να προσεύχεται: «Αρκετά ως εδώ, Κύριε! Πάρε τη ζωή μου, γιατί εγώ δεν είμαι καλύτερος από τους προγόνους μου» (19:4) κι εκεί τον πήρε ο ύπνος. Η προσευχή της Θλίψης. Μετά από λίγο τον ξυπνάει ο άγγελος του Θεού και του φωνάζει: «Τι ζητάς εδωπέρα Ηλία;» Και του έδωσε να φάει και να πει. Τον ενδυνάμωσε και τον μετέφερε με τη δύναμη του Πνεύματος στο όρος του Θεού, το Χωρήβ. Πάει ο Ηλίας και κρύβεται σ' ένα σπήλαιο, κι εκεί τον ξαναβρήκε ο Θεός, και τον ξαναρωτάει: «Τι ζητάς εδωπέρα Ηλία;» Κι η συνέχεια είναι ότι του αποκαλύφθηκε με την απαλή φωνή του λεπτού αέρα, του έδωσε θάρρος και τον έστειλε σε νέα αποστολή: να χρίσει βασιλιά τον Ιηού και να βρει τον αντικαταστάτη του, τον Ελισσαίε.

3. Τι Μεσολάβησε ανάμεσα στις δύο Προσευχές;

Τόσα και τόσα είχαν προηγηθεί στην εποχή της ξηρασίας τριάμισι χρόνια. Πριν 3,5 χρόνια τον είχε στείλει ο Κύριος στον χειμάρρο Χεριθ στον Κάρμηλο, κι εκεί προστατευμένος από το πογκρόμ της Ιεζάβελ τον έτρεφαν οι κόρακες. Μετά ο Κύριος τον έστειλε στα Σαρεπτά της Σιδώνας όπου ανέστησε τον γιο εκείνης της χήρας. Τόσες και τόσες νίκες. Τι έπαθε τώρα ο Ηλίας; Αντί να της στείλει μήνυμα πίσω με τον ίδιο αγγελιοφόρο της Ιεζάβελ και να της πει «εσύ πρέπει να φοβάσαι τώρα για τη ζωή σου, όχι εγώ. Τα πράγματα άλλαξαν». Τώρα ο Ηλίας το βάζει στα πόδια! Τρεις είναι βασικά οι ανασταλτικοί παράγοντες που παρεμποδίζουν τη νικηφόρα προσευχή μας.

α) *Η Κόπωση*. Ο Ηλίας έφτασε αποκαμωμένος από το όρος Κάρμηλος στην Ιζρεέλ (τουλ. 30 χλμ.) κι από κει στη Βέερ-Σεβά (τριπλή τουλάχιστον απόσταση). Κι όταν ένας είναι σωματικά και ψυχικά αποκαμωμένος, είναι πολύ εύκολο να καμφθεί από τη θλίψη. Πολλές φορές βρισκόμαστε κι εμείς σε μια τέτοια κατάσταση. Μας κουράζει η ζωή, η δουλειά μας, τα παιδιά μας, το έργο του Θεού, και νομίζουμε ότι τσάμπα κοπιάζουμε. Έρχεται κι ο σατανάς και σου λέει ότι τίποτα δεν πάει καλά στην εκκλησία: Οι συμπροσευχές, οι συμμελέτες, οι κατ' οίκον μελέτες, οι διακονίες, οι συνελεύσεις, οι σχέσεις των αδελφών. Κουραστήκαμε με όλα αυτά κι έρχεται η αποθάρρυνση. Κι έρχεται ο Κύριος και σε ρωτάει: «Τι δουλειά έχεις εδωπέρα Ηλία;» Τι δουλειά έχεις να κάθεται ψυχοπλακωμένος κοιτάζοντας το παρελθόν; «Σήκω και φάγε». Όταν η κούραση έρχεται και μας ψυχοπλακώνει, η μόνη λύση είναι η τροφή αλλά και η πνευματική τροφή. Άνοιξε τον Λόγο του Θεού. Θα βρεις λόγια ανάπαυσης. Λέει π.χ. ο Χριστός: «Ελάτε σ' εμένα όλοι όσοι κοπιάζετε...» (Μτ 11:28-29).

β) *Ο Φόβος* (19:3). Είναι το δεύτερο στοιχείο που μας οδηγεί στην απογοήτευση και στη θλίψη. Ο Ηλίας κατέφυγε αρχικά στην Ιζρεέλ και μετά στη Βέερ-Σεβά, όπως είπαμε, αλλά μαζί με τη σωματική και ψυχική κόπωση την καρδιά του την πλημμύριζε ο φόβος. Μετά, εμψυχωμένος από την τροφή που του έδωσε ο άγγελος, πορεύτηκε 40 μερόνυχτα και πήγε στο όρος Χωρήβ (=Σινά). Το ίδιο έρχεται και σ' εμάς ο φόβος να μας κατακλύσει: «Είπα ξεκάθαρα τη γνώμη μου σε κάποιον - μήπως βρω κανένα μπελά;» «Εκφράστηκα δημόσια για κάτι που στοιχειώνει την εκκλησία μου - μήπως οι άλλοι αδελφοί με κοιτάζουν παράξενα;» Έτσι, πάμε ακόμα πιο μακριά και κρυβόμαστε όσο πιο βαθιά γίνεται σε μια σπηλιά και ζούμε με τον φόβο. Απομονωνόμαστε σε κάποιο Χωρήβ και δεν θέλουμε να δούμε κανένα. Πήγε, όμως, κι εκεί και τον βρήκε ο Θεός με το ίδιο ερώτημα: «Τι δουλειά έχεις εδωπέρα, Ηλία;» Και η δικαιολογία του ίσως να αντιπροσωπεύει και πολλούς από μας σήμερα: «Τόσα έχω κάνει για την εκκλησία μου, Κύριε, τόσα έχω προσφέρει στο έργο σου, Κύριε... Γιατί να αγωνίζομαι εγώ, μόνος;» Κι ενώ παλιότερα είχαμε επιτυχίες στη ζωή μας με τον Χριστό, τώρα κάνουμε προσευχές Θλίψης.

γ) *Η Λογική*. Υπάρχει όμως και κάτι βαθύτερο, που άλλαξε ο Ηλίας την προσευχή του. Μέσα στην Κούραση και στον Φόβο του έπαψε να βλέπει τα πράγματα με τα μάτια της πίστης κι άρχισε να τα βλέπει με τα μάτια της Λογικής. Η απογοήτευση μας οδηγεί στον σκεπτικισμό. «Αφού δεν έπεισα κανένα με τη μαρτυρία μου τόσα χρόνια, μήπως το περιεχόμενο της μαρτυρίας μου δεν είναι το σωστό;» «Μήπως αντί να μιλάω αποκλειστικά για τον Χριστό και το ευαγγέλιο, να αρχίσω να μιλάω πιο επιστημονικά; με περισσότερα λογικά επιχειρήματα; με περισσότερα θεολογικά επιχειρήματα;» «Μήπως δεν ξέρω όσα πρέπει;» Έτσι, η πίστη μας παύει να είναι το στήριγμά μας και τη θέση της παίρνουν «οι λόγοι της ανθρώπινης σοφίας». Αλλά όταν γίνει αυτό, δεν μπορούμε πια να κατεβάσουμε φωτιά από τον ουρανό (δηλ. να βοηθήσουμε κάποιον να αναγεννηθεί με Πνεύμα Άγιο), δεν μπορούμε να ζητήσουμε κάτι από τον Θεό και να γίνει, γιατί η προσευχή μας δεν έχει δύναμη. Ο Ιάκωβος μας προτρέπει να μοιάσουμε στον Ηλία όχι ως προς τον σκεπτικισμό του αλλά ως προς την πίστη του και την τόλμη του. Όλα γύρω μας προσπαθούν να μας αποτρέψουν απ' αυτή την πορεία της πίστης. Όταν όμως ακούσουμε τη φωνή του Θεού, τον ελαφρό ψίθυρο του λεπτού ανέμου κι αρχίσουμε να τον εμπιστευόμαστε, τότε εκείνος θα ανορθώσει το πεσμένο μας φρόνημα και θα μας αποστείλει σε νέες διακονίες.
